

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII

W KLASACH I – VIII

PSO opiera się na postanowieniach Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania obowiązującego w Szkole Podstawowej nr 1 w Kowarach

Ocenianie jest źródłem informacji o osiągnięciach i motywacji ucznia do postępów w nauce. Jeśli uczeń rozumie i współuczestniczy w ewaluacji swych postępów, wówczas wartościowanie jego osiągnięć posiada również wielką wartość wychowawczą. W trakcie procesu nauczania nauczyciel ocenia poziom wiedzy i umiejętności ucznia, określa jego postępy w opanowaniu wymagań edukacyjnych poszczególnych poziomów przewidzianych w podstawie programowej.

Nauczyciel ustala, co uczeń wie, potrafi, jakie jeszcze wymagania powinien spełnić, w czym może jeszcze mu pomóc. Celowość informacji zakłada wartościowanie aktualnego poziomu edukacyjnego ucznia oraz zmotywowanie jego potrzeby zdobywania wiadomości, postaw i umiejętności.

Przedmiot oceny z religii zawiera kryteria poznawcze, kształcące i wychowawcze. W wartościowaniu oceny z religii nauczyciel uzupełnia dydaktyczny zakres oceny wymiarem duszpasterskim. Kontrola i ocena w religii nie dotyczy wyłącznie sprawdzenia wiadomości, lecz także wartościowania umiejętności, postaw, zdolności twórczych, rozwoju zainteresowań, motywacji uczenia się, a głównie kształtowania cech charakteru, woli, odpowiedzialności za swoje czyny, dokładności, wytrwałości, pracowitości, kultury osobistej, zgodności postępowania z przyjętą wiarą.

Katecheta nie ocenia praktyk religijnych ucznia.

Elementy wchodzące w zakres oceny z religii:

Ilość i jakość prezentowanych wiadomości.

Zainteresowanie przedmiotem.

Stosunek do przedmiotu.

Pilność i systematyczność.

Umiejętność zastosowania poznanych wiadomości w życiu.

Postawa.

Na ocenę semestralną z katechezy składają się oceny różnych form aktywności ucznia:

Formy ustne:

- Odpowiedzi ustne objęte zakresem materiału z zakresu trzech ostatnich lekcji.
- formuły modlitewne (wg programu nauczania)
- aktywność i postawa na lekcji

Formy pisemne:

- kartkówki
- zeszyt, zeszyt ćwiczeń lub karty pracy ucznia sprawdzane według ustaleń nauczyciela; przynajmniej 2 razy w semestrze kompleksowa ocena zeszytu/ ćwiczeń/ kart pracy
- testy, sprawdziany
- zadania domowe
- prace dodatkowe (prace albumowe, twórczość własna, prezentacje itp.)

Formy sprawnościowe i praktyczne:

- praca na lekcji
- postawa podczas modlitwy i słuchania Słowa Bożego
- udział w innych formach zajęć (zaangażowanie w przygotowanie i przeprowadzenie uroczystości szkolnych o charakterze religijnym, zaangażowanie w przygotowanie gazetek szkolnych, udział w konkursach religijnych; współpraca ze wspólnotą parafialną oraz rozwijanie postawy religijnej, tj. modlitwa, osobiste zaangażowanie w rozwój darów sakramentalnych, udział w niedzielnej Mszy Świętej, nabożeństwach, np. Droga Krzyżowa, oraty, rekolekcje, majowe, czerwcowe itd.)

Podczas zajęć katechezy ocenia się również **aktywność**: Za aktywną postawę na zajęciach uczeń może zdobyć „+”. Trzykrotne otrzymanie „+” równoznaczne jest uzyskaniu oceny bardzo dobrej. Nieprzygotowanie zostaje odnotowane znakiem „-”. Braku przygotowania nie można zgłaszać w dniu zapowiedzianych prac pisemnych. Za nieodrobioną pracę domową uczeń otrzymuje „-”. Brak zadania należy uzupełnić do następnej lekcji. Suma trzech „-” daje ocenę niedostateczną. Jeżeli uczeń był nieobecny w szkole z powodu choroby to w przypadku pracy kontrolującej wiedzę sprawdza się jego wiadomości i umiejętności w uzgodnionym terminie. W przypadku jednodniowej nieobecności na sprawdzianie lub teście, uczeń pisze w/w prace na następnej lekcji.

Jeżeli uczeń nie zaliczył pozytywnie poszczególnych działów (oceny cząstkowe z pracy na lekcji, zadań domowych, testów, sprawdzianów itp.) nie może otrzymać oceny pozytywnej na koniec półrocza i roku szkolnego.

Nauczyciel w terminie do 2 tygodni oddaje uczniom poprawione prace kontrolne do wglądu. Uczeń ma obowiązek przynieść, podpisaną przez rodzica (prawnego opiekuna) pracę na następną lekcję. Brak podpisu lub pracy skutkuje punktami minusowymi.

Uczniowie z opinią o specjalnych potrzebach oceniani są według kryteriów stworzonych specjalnie dla nich zgodnie z orzeczeniami i zaleceniami instytucji, która wydała opinię lub orzeczenie o uczniu.

Ilość ocen:

W ciągu jednego semestru nauczyciel wystawia każdemu uczniowi, co najmniej trzy oceny cząstkowe.

Poprawianie:

Promuje się systematyczne ocenianie w ciągu semestrów połączone z możliwością poprawiania. Uczeń ma obowiązek poprawić ocenę z pracy kontrolnej (we wcześniej uzgodnionym terminie) w czasie zajęć dodatkowych prowadzonych przez nauczyciela. Na poprawę pracy kontrolnej uczeń ma 2 tygodnie od momentu oddania pracy przez nauczyciela lub powrotu ucznia na zajęcia.

W wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach poprowadzenie może odbywać się bezpośrednio przed wystawianiem oceny semestralnej lub końcoworocznej. Przeprowadza się je według ustaleń osób zainteresowanych w terminie i z zakresu wskazanego przez nauczyciela religii z zastosowaniem formy pisemnej lub ustnej.

Przy wystawieniu oceny śródrocznej i rocznej przyjmuje się zastępujące zasady:

Ocena nie będzie miała charakteru średniej arytmetycznej ocen cząstkowych; znaczący wpływ mają przede wszystkim oceny uzyskane (w semestrze lub w ciągu całego roku szkolnego) z prac kontrolnych, dłuższych wypowiedzi, referatów, o ile prezentacja ich przejmie formę wypowiedzi ustnej oraz innych form pracy o charakterze samodzielnym. **Uczeń, który przystąpi do konkursu religijnego i pomyślenie ukończy, co najmniej etap szkolny, będzie mógł uzyskać podniesienie oceny końcoworocznej o jeden stopień.**

Uczeń, który nie uczęszczał na zajęcia z religii w klasie programowo niższej musi zaliczyć wymagania podstawy programowej przewidziane do realizacji w danym roku nauki. Nauczyciel przedstawia uczniowi i rodzicowi wymagania w formie pisemnej i ustala termin. Uczeń w uzgodnionym terminie zdaje poszczególne partie materiału, w tym czasie może, warunkowo, uczestniczyć w zajęciach z religii.

USTALENIE WYMAGAŃ PROGRAMOWYCH W OBRĘBIE POSZCZEGÓLNYCH POZIOMÓW ORAZ ZASTOSOWANIE ICH W OKREŚLONYCH OCENACH OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Wymagania konieczne

Uwarunkowania osiągnięcia oceny DOPUSZCZAJĄCEJ

Katechizowany:

Opanował konieczne pojęcia religijne.

Prezentuje luźno zestawione wiadomości programowe.

Prezentuje mało zadawalający poziom postaw i umiejętności.

Wykazuje brak rozumienia podstawowych uogólnień.

Brak mu podstawowej umiejętności wyjaśniania zjawisk.

Nie potrafi stosować wiedzy, nawet przy pomocy nauczyciela.

Podczas przekazywania wiadomości popełnia liczne błędy, wykazuje niepoprawny styl wypowiedzi, posiada trudności w wysławianiu.

Prowadzi zeszyt i zeszyt ćwiczeń

Ma problemy ze znajomością pacierza.

Wykazuje poprawny stosunek do religii.

Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dopuszczającą.

2. Wymagania podstawowe

Uwarunkowania osiągnięcia oceny DOSTATECZNEJ

Katechizowany:

Opanował łatwe, całkowicie niezbędne wiadomości, postawy i umiejętności.

Prezentuje podstawowe treści materiału programowego z religii.

Wykazuje się wiadomościami podstawowymi, połączonymi związkami logicznymi.

Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela.

Potrafi stosować wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych przy pomocy nauczyciela.

W przekazywaniu wiadomości z religii popełnia niewielkie i nieliczne błędy.

Cechuje go mała kondensacja wypowiedzi.

Wykazuje się podstawową znajomością pacierza.

W zeszycie ucznia są sporadyczne braki notatek, prac domowych.

Prezentuje przeciętną pilność, systematyczność i zainteresowanie przedmiotem.

Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dostateczną.

3. Wymagania rozszerzające

Uwarunkowania osiągnięcia oceny DOBREJ

Katechizowany:

Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dostatecznej.

Opanował materiał programowy z religii.

Prezentuje wiadomości powiązane związkami logicznymi.

Poprawnie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska podane przez nauczyciela.

Stosuje wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych podanych przez nauczyciela.

Podczas wypowiedzi nie popełnia większych błędów stylistycznych.

Wykazuje się dobrą znajomością pacierza.

W zeszycie ma wszystkie notatki i prace domowe.

Podczas lekcji posiada określone pomoce (podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy i inne) i korzysta z nich.

Systematycznie uczestniczy w zajęciach religii.

Jest zainteresowany przedmiotem.

Wykazuje się dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości.

Postawa ucznia nie budzi wątpliwości.

Stara się być aktywnym podczas lekcji.

Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę dobrą.

4. Wymagania dopełniające

Uwarunkowania osiągnięcia oceny BARDZO DOBREJ

Katechizowany:

Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dobrej.

Opanował pełny zakres wiedzy, postaw i umiejętności określony poziomem nauczania religii.

Prezentuje poziom wiadomości powiązanych ze sobą w logiczny układ.

Właściwie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska bez ingerencji nauczyciela.

Umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela.

Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi.

Cechuje go pełna znajomości pacierza.
Wzorowo prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe.
Aktywnie uczestniczy w religii.
Jego postępowanie nie budzi żadnych zastrzeżeń.
Jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem.
Odpowiedzialnie włącza się w dynamikę i przeżycia roku liturgicznego. Stara się być świadkiem wyznawanej wiary.

Inne możliwości indywidualne ucznia promujące ocenę bardzo dobrą.

5. Wymagania ponadprogramowe

Uwarunkowania osiągnięcia oceny CELUJĄCEJ

Katechizowany:

Spełnia wymagania określone w zakresie oceny bardzo dobrej.

Wykazuje się wiadomościami wykraczającymi poza program religii własnego poziomu edukacji.

Prezentuje treści wiadomości powiązane ze sobą w systematyczny układ.

Samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych.

Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią przedmiotową i inną.

Angażuje się w prace pozalekcyjne, grupy parafialne, charytatywne itp., przygotowuje gazetki religijne, montaże sceniczne, pomoce katechetyczne itp.

Uczestniczy w konkursach wiedzy religijnej.

Jego pilność, systematyczność, zainteresowanie, stosunek do przedmiotu nie budzi żadnych zastrzeżeń.

Poznane prawdy wiary stosuje w życiu.

Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę celującą.

Cele katechetyczne – wymagania ogólne w klasach I - III

I. Interpretacja życia w świetle wiary. Uczeń pogłębia świadomość dzie-
ciństwa Bożego rozpoczętego na chrzcie świętym i odnajduje ślady Boga w otaczającym świecie; poznaje podstawowe prawdy wiary.

**II. Wprowadzenie w rozumienie sakramentów Eucharystii oraz po-
kuty i pojednania.** Uczeń poznaje cel uczestnictwa w Eucharystii i sakra-
mencie pokuty i pojednania, nabywa motywację do regularnego i pogłę-
bionego uczestnictwa w tych sakramentach.

III. Kontakt z Bogiem w liturgii i modlitwie. Uczeń poznaje sposoby uczestniczenia w liturgii,
zwłaszcza we Mszy Świętej oraz wydarzeniach roku liturgicznego; pogłębia umiejętność wyrażania
w znakach własnej religijności; rozwija sposoby uczestniczenia w modlitwie dziękczynienia,
uwielbienia, przeproszenia i prośby.

IV. Postawa moralna. Uczeń pogłębia rozumienie Przykazań Bożych, a także motywację wiary
w ich przestrzeganiu; rozwija umiejętności spo-
łeczne niezbędne do życia w grupie rówieśników,
rodzinie i szkole.

Treść podstawy programowej	Wiadomości szczegółowe
Rozwijanie poznania wiary	Istnienie religijnego wymiaru rzeczywistości.
	<p>Sposoby poznania Boga. Pismo Święte księgą wiary. Bliskość i obecność Boga wśród nas i w naszym życiu.</p> <p>Bóg Stworzycielem świata. Jezus Słowem Boga. Chrystus umarł i zmartwychwstał dla nas. Duch Święty prowadzi i umacnia życie Kościoła. Jedność działania Ojca, Syna i Ducha Świętego. Kościół realizujący posłannictwo Jezusa Chrystusa. Powtórne przyjście Pana. Konieczność dla zbawienia łaski, darmowego daru Bożego.</p> <p>Stworzenie świata, ludzi i aniołów. Grzech ludzi. Obietnica zbawienia. Prorocy przekazicielami obietnicy. Maryja Matką Chrystusa i naszą Jezus obiecany Zbawicielem. Publiczna działalność Jezusa.</p>
Wychowanie liturgiczne	<p>Sakramenty święte. Sens i przesłanie poszczególnych okresów roku liturgicznego. Zwyczajne związane z obchodami Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Niedziela pamiątką zmartwychwstania. Podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. Nabożeństwo różańcowe, drogi krzyżowej, majowe, czerwcowe.</p>
	<p>Bóg Miłosiernym Ojcem. Pojęcie sakramentu pokuty i pojednania. Warunki sakramentu pokuty i pojednania. Pierwsze piątki miesiąca.</p> <p>Eucharystia ofiarą Chrystusa i Kościoła, sakramentem jedności i miłości zbawczej, krzepiącej uczty, obecności Chrystusa. Poszczególne części Mszy Świętej (znaczenie gestów, obrzędów, postaw, pozdrowień i wezwań).</p>
Formacja moralna	<p>Wiara źródłem ludzkiej zyczliwości, pogody ducha, radości. Nauczanie Jezusa w przypowieściach. Pomoc chorym i cierpiącym.</p> <p>Pojęcie sumienia. <i>Dekalog</i> wyrazem troskliwej miłości Boga wobec ludzi. Treść i znaczenie poszczególnych przykazań <i>Dekalogu</i>.</p>
	<p>Dobro otrzymywane od Boga. Sposoby czynienie dobra w klasie, rodzinie, parafii.</p> <p>Postaci biblijne przykładem życia wiary. Przykłady życia według Ewangelii.</p>
Wychowanie do modlitwy	<p>Pojęcie i formy modlitwy, postawy modlitewne. Jezus wzorem modlitwy. Maryja, Matka Jezusa i nasza, wzorem rozmodlenia.</p> <p>Modlitwa indywidualna i wspólnotowa. <i>Ojciec nasz</i> i inne modlitwy.</p>
Wychowanie do życia wspólnotowego	<p>Pozdrowienia świeckie i chrześcijańskie. Postawy służące słuchaniu drugiego człowieka i dobremu zrozumieniu ich słów. Charakterystyczne cechy koleżeństwa i przyjaźni.</p> <p>Kościół <i>przestrzenią</i> gromadzenia się wspólnoty wierzących. Przykazania kościelne. Uczynki miłosierdzia.</p>
Wprowadzenie do misji	<p>Jezus posyła swoich uczniów na cały świat z Ewangelią. Chrześcijanin troszczy się, by Jezus i Jego dzieło dotarło do wszystkich, którzy Go nie znają.</p>

Zalecane modlitwy do nauki w kl. I - III

- Słowa związane z czynionym znakiem krzyża.
- Akt wiary, nadziei i miłości
- Modlitwy *Ojcze nasz*, *Chwała Ojcu* oraz *Zdrowaś Maryjo*.
- Dialogi występujące w liturgii mszalnej.
- Formuły wyznawania wiary w Boga, zwłaszcza *Wierzę w Jednego Boga*.
- Treść Przykazania miłości Boga i bliźniego, *Dekalogu* oraz przykazań kościelnych.
- Siedem sakramentów świętych.
- Zwięzłe definicje objawienia, Pisma Świętego, zbawienia, sakramentu, Eucharystii, warunków dobrej spowiedzi, uczynków dobrych i złych, łaski Bożej, grzechu i jego rodzajów.

Cele katechetyczne – wymagania ogólne w klasach IV - VI

I. Odbiór, analiza i interpretacja tekstów o charakterze religijnym. Uczeń rozwija sprawność uważnego słuchania Pisma Świętego, katechizmu i innych tekstów, umiejętność rozumienia znaczeń słownictwa religijnego; rozwija umiejętność poszukiwania interesujących go wiadomości, a także ich porządkowania oraz poznawania dzieł sztuki religijnej; poznaje teksty biblijne i inne teksty religijne niezbędne dla tego etapu rozwoju religijnego; uczy się je odbierać świadomie i refleksyjnie; rozwija zainteresowania różnymi dziedzinami religii; poznaje specyfikę sposobów wypowiedzi o charakterze religijnym; w kontakcie z tekstami biblijnymi i innymi tekstami religijnymi kształtuje chrześcijańską hierarchię wartości, swoją wrażliwość, gust estetyczny, poczucie własnej tożsamości ucznia Chrystusa i postawę miłości Kościoła i Ojczyzny.

II. Tworzenie wypowiedzi. Uczeń rozwija umiejętność wypowiadania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami biblijnymi i innymi tekstami o charakterze religijnym i własnymi zainteresowaniami; dba o poprawność wypowiedzi własnych, a ich formę kształtuje odpowiednio do celu wypowiedzi.

III. Zainteresowanie problematyką kościelną. Uczeń zadaje pytania, *dlaczego jest tak, jak jest?* i *czy mogłoby być inaczej?* w odniesieniu do obecności Kościoła w świecie oraz próbuje odpowiedzieć na zadane pytania.

IV. Zaciekawienie otaczającym światem i praktyczne wykorzystanie wiedzy religijnej. Uczeń stawia pytania dotyczące zjawisk zachodzących w jego najbliższym otoczeniu i w społeczności świeckiej i kościelnej, prezentuje postawę badawczą w poznawaniu relacji: Kościół – świat przez poszukiwanie odpowiedzi na pytania: *dlaczego?, jak jest?, co się stanie, gdy?*; rozpoznaje podstawowe sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu oraz podejmuje działania zwiększające bezpieczeństwo własne i innych, świadomie działa na rzecz ochrony zdrowia własnego i szacunku dla zdrowia innych; mając świadomość, że świat został stworzony przez Boga, szanuje przyrodę i dorobek kulturowy społeczności.

V. Postawa moralna. Uczeń prezentuje refleksyjną postawę wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji życiowych; rozpoznaje swoje obowiązki wobec najbliższego otoczenia, rodziny i szkoły; rozpoznaje podstawowe wartości i dokonuje właściwej ich hierarchizacji; wyraża opinie i wartościuje zjawiska społeczno-religijne na poziomie społeczności szkolnej i społeczności lokalnej.

Treść podstawy programowej	Wiadomości szczegółowe
Rozwijanie poznania wiary	Wiara jako dar i zadanie: motywacja do poznawania różnych tekstów biblijnych i ich przesłania oraz do poznawania nauczania Kościoła.
	Podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym (wybrane nazwy ksiąg i ich autorzy, najprostsze zasady interpretacji). Słowo Boże jako odpowiedź na ludzkie pytania i pomoc w kształtowaniu ludzkiego życia.
	Symbole wiary. Przesłanie wybranych fragmentów biblijnych dotyczących stworzenia, miłosierdzia, opatrności i miłości Boga Ojca (na przykładzie narodu wybranego), życia i dzieła Jezusa Chrystusa. Duch Święty w życiu Kościoła i chrześcijanina.
Wychowanie liturgiczne	Symbolika liturgiczna, zwłaszcza Eucharystii. Sakramenty, ich podział i istota, biblijne podstawy.
	Czynności wykonywane podczas sakramentów. Eucharystia sakramentem miłości. Istota okresów liturgicznych. Aktualizacja zbawczych wydarzeń w liturgii roku kościelnego.
Formacja	<i>Dekalog i Błogosławieństwa</i> wyrazem troski Boga o szczęście człowieka. Świętowanie i spędzanie czasu wolnego po chrześcijańsku. Hierarchia wartości oparta na wierze. Wierność Bogu.
	Wartość życia i zdrowia oraz ich zagrożenia. Trudne sytuacje życiowe: choroba, śmierć.
	Przemiany okresu preadolescencji.
Wychowanie do modlitwy	Modlitwa podstawą życia chrześcijańskiego
	Różne sposoby i rodzaje modlitwy w oparciu o przykłady biblijne. Modlitwa wspólnotowa czynnikiem budowy wspólnoty wiary.
Wychowanie do życia wspólnotowego	Pojęcie wspólnoty. Wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich. Podstawowe wspólnoty życia – postawy, prawa i obowiązki członka tych wspólnot w wymiarze indywidualnym i społecznym. Postawa odpowiedzialności za innych. Zadania wobec rodziny, klasy, szkoły, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła. Wartość szacunku dla siebie i innych ludzi.
Wprowadzenie do misji	Pojęcie apostołstwa. Zadania chrześcijanina w życiu społecznym. Możliwości własnego zaangażowania się w misję Chrystusa.
	Misja chrześcijanina w Kościele i świecie. Święci świadkami wiary.

Cele katechetyczne – wymagania ogólne w klasach VII - VIII

(od roku szkolnego 2017/18 w szkole podstawowej zarządzeniem Komisji Episkopatu Polski do spraw Wychowania Katolickiego realizowana w klasach VII i VIII jest podstawą programowa gimnazjum do klas I i II

I. Analiza i interpretacja biblijna. Uczeń nabywa podstawową wiedzę z zakresu analizy tekstu biblijnego i umiejętności interpretacji religijnej perykop biblijnych.

II. Chronologia, analiza i interpretacja historiozawca. Uczeń posługuje się podstawowymi określeniami historii zbawienia; dostrzega związki teraźniejszości z przeszłością; tworzy krótkie wypowiedzi o postaci i wydarzeniu historycznym, posługując się poznanymi pojęciami; przedstawia własne stanowisko i próbuje je uzasadnić; przyporządkowuje fakty historyczne datom; odpowiada na proste pytania postawione do tekstu źródłowego, planu, mapy, ilustracji; pozyskuje informacje z różnych źródeł oraz selekcjonuje je i porządkuje; stawia pytania dotyczące przyczyn i skutków analizowanych wydarzeń z historii zbawienia i współczesnych.

III. Przygotowanie do przyjęcia sakramentu bierzmowania. Uczeń rozwija świadomość chrztu nie jako jednorazowego wydarzenia z przeszłości, ale jako procesu obejmującego całe życie; rozumie bierzmowanie jako *dopełnienie* chrztu oraz istotny etap inicjacji chrześcijańskiej, co prowadzi do pogłębionego przeżywania Eucharystii (udziału we Mszy Świętej i adoracji).

IV. Kształtowanie sumienia, postaw moralnych oraz samooceny. Uczeń w oparciu o posiadaną wiedzę wypracowuje względnie stałe zachowania, reakcje poznawcze, emocjonalnie umotywowane wartościami najwyższymi, odnosząc je zwłaszcza do miłości Boga, Kościoła, Ojczyzny i rodziny; osiąga pewną integrację życia psychicznego, fizycznego, uczuciowego, intelektualnego i religijnego; nabywa umiejętność oceny swego postępowania moralnego, konfrontując je z nauką Bożą; w sposób twórczy wykorzystuje opinie, oceny, które o sobie słyszy, do budowania właściwych relacji międzyludzkich; rozumie potrzebę podejmowania odpowiedzialnych wyborów.

V. Tworzenie wypowiedzi na tematy religijne. Uczeń rozwija umiejętność wypowiadania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami biblijnymi i innymi tekstami o charakterze religijnym i własnymi zainteresowaniami; dba o poprawność wypowiedzi własnych, a ich formę kształtuje odpowiednio do celu wypowiedzi.

Treść podstawy programowej	Wiadomości szczegółowe
Rozwijanie poznania wiary	Definicja wiary i jej przymioty. Konsekwencje wiary w jednego Boga oraz trudności wynikające z wyznawania wiary. Rzeczy ostateczne człowieka.
	Gatunki literackie w Biblii. Języki biblijne i księgi w nich napisane. Natchnienie biblijne. Główne wydarzenia i postaci starotestamentalnej historii zbawienia. Orędzie poszczególnych Ewangelii.
	Świadectwa historyczności Jezusa. Życie, nauczanie i zbawczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa.
	Działanie Ducha Świętego w Kościele. Dary Ducha Świętego. Grzechy przeciwko Duchowi Świętemu.
Wychowanie liturgiczne	Pojęcie liturgii. Cel sprawowania liturgii. Podział zadań w sprawowaniu liturgii. Sztuka sakralna.

	<p>Struktura roku liturgicznego. Święta Pańskie, miesiące i święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Polski i świętych polskich. Sens, przesłanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego.</p>
	<p>Cel poszczególnych sakramentów, zadania ich szafarzy. Struktura Mszy Świętej i znaczenie poszczególnych części. Eklezjalny i eschatologiczny wymiar Eucharystii. Skutki sakramentu pokuty i pojednania oraz jego etapy, zwłaszcza akty penitenta. Znaczenie i skutki sakramentu namaszczenia chorych.</p>
	<p>Znaki i obrzędy bierzmowania. Skutki bierzmowania w życiu chrześcijanina.</p>
Formacja moralna	<p>Podstawowe pojęcia eyczne: powinność moralna, sumienie, prawo naturalne, prawo Boże, wartości i ich hierarchia. Przykazania <i>Dekalogu</i>: wartości, których bronią przykazania. Wykroczenia przeciw przykazaniom i ich konsekwencje. Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania. Świętość w rozmaitych formach życia. <i>Osiem Błogosławieństw</i> jako podstawa życia w łasce Bożej.</p>
Wychowanie do modlitwy	<p>Pojęcie modlitwy, rodzaje, formy i postawy podczas modlitwy. Modlitwa Pańska jako program życia chrześcijanina. Zasady prywatnej lektury Pisma Świętego. Przykłady osób <i>żyjących modlitwą</i>.</p>
Wychowanie do życia wspólnotowego	<p>Powstanie i przymioty Kościoła. Biblijne obrazy Kościoła. Struktura i ustrój Kościoła.</p>
	<p>Początki chrześcijaństwa, pierwsze prześladowania chrześcijan. Działalność św. Benedykta i dzieło podjęte przez benedyktynów. Schizma wschodnia. Reforma gregoriańska. Renesans życia umysłowego XII i XIII wieku, spór o ewangeliczne ubóstwo, inkwizycja, powstanie uniwersytetów,</p>
	<p>dorobek św. Tomasza z Akwinu. Przyczyny reformacji i reformy katolickiej. Dzieło Soboru Trydenckiego. Kościół wobec wyzwania oświecenia i rewolucji francuskiej; deizm, racjonalizm, masoneria, modernizm. Narodziny katolickiej nauki społecznej. I Sobór Watykański. Życie zakonne do początków XX wieku.</p>
	<p>Początki chrześcijaństwa w Polsce. Rola działalności i kultu św. Stanisława. Chrześcijaństwo czasów jagiellońskich (zwłaszcza postać św. Jadwigi). Polska krajem tolerancji religijnej. Unia Brzeska i wschodnie Kościoły katolickie. Najważniejsze fakty i postaci z historii Kościoła polskiego w okresie niewoli narodowej.</p>
	<p>Pojęcia interkomunii i sukcesji apostoelskiej. Najważniejsze wyznania chrześcijańskie: prawosławie, protestantyzm, anglikanizm, starokatolicyzm. Najważniejsze fakty z historii i życia własnej parafii i diecezji.</p>
Wprowadzenie do misji	<p>Cel misji katolickich. Misje katolickie do początków XX wieku.</p>

	<p>Formy apostołstwa świeckich. Biblijne przykłady świadków wiary. Pozorność konfliktu nauki i wiary.</p>
	<p>Religie niechrześcijańskie: powstanie, podstawowe założenia i informacje o występowaniu judaizmu, buddyzmu, hinduizmu, islamu. Cechy charakterystyczne sekt i metody ich działania oraz skutki przynależności do sekt.</p>